

POSTANOWIENIE Z DNIA 19 KWIETNIA 2005 R.

II KO 75/04

Ujawnienie faktu, że zawarte w wyroku dane personalne oskarżonego są nieprawdziwe, nie stanowi żadnej z przyczyn odwoławczych wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., a wobec tego okoliczność taka nie stanowi podstawy wznowienia postępowania z urzędu.

Przewodniczący: sędzia SN J. Szewczyk.

Sędziowie SN: R. Malarski (sprawozdawca), M. Sokołowski.

Sąd Najwyższy w sprawie Abdula B., skazanego z art. 46 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. oraz z art. 263 § 2 k.k., po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 19 kwietnia 2005 r., z urzędu kwestii wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w B. z dnia 24 czerwca 2004 r., utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w B. z dnia 20 lutego 2004 r.,

postanowił **n i e w z n a w i a ć** postępowania (...).

U Z A S A D N I E N I E

Sąd Okręgowy w B., wyrokiem z dnia 20 lutego 2004 r., uznał Abdula B. za winnego popełnienia dwóch przestępstw i w konsekwencji orzekł wobec niego karę łączną 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Sąd Apelacyjny w B., po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2004 r. apelacji obrońcy, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok. Po prawomocnym zakończeniu spra-

wy okazało się, że dane osobowe skazanego są zgoła inne. W rzeczywistości nazywa się on Alisaf G. i urodził się w dniu 19 czerwca 1966 r. w Azerbejdżanie. Ujawnioną okoliczność przyznał skazany w piśmie z dnia 25 września 2004 r.

Sąd Okręgowy w B., podczas posiedzenia w dniu 7 grudnia 2004 r., wyznaczonego w celu sprostowania oczywistej omyłki, wydał postanowienie, którego dyspozytywna część miała brzmienie: „wystąpić do Sądu Najwyższego w W. z wnioskiem o wznowienie postępowania w sprawie Abdula B.”. Jako podstawę żądania wskazał art. 542 § 1 k.p.k. Prokurator Prokuratury Krajowej, w piśmie z dnia 10 lutego 2005 r., wniósł „o uwzględnienie wniosku o wznowienie postępowania ...”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W pierwszym rzędzie wypada przypomnieć nie budzącą najmniejszych wątpliwości regulację prawną zawartą w przepisie art. 542 § 1 i 2 k.p.k. (po nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 10 stycznia 2003 r.), według którego z wnioskiem o wznowienie postępowania sądowego może wystąpić jedynie podmiot, który w prawomocnie zakończonym procesie był stroną. Wyjątkowo wniosek w tym przedmiocie na korzyść złożyć może w razie śmierci skazanego osoba najbliższa. Oznacza to, że w żadnym wypadku sąd – czy to orzekający w pierwszej, czy drugiej instancji – nie może być autorem wniosku o wznowienie procesu.

Przechodząc na grunt konkretnej sprawy, należy zatem wyraźnie stwierdzić, że Sąd Okręgowy w B. nie był uprawniony do wystąpienia „z wnioskiem o wznowienie postępowania”. Mógł natomiast – podobnie zresztą jak prezes sądu, przewodniczący wydziału czy upoważniony sędzia – zasygnalizować właściwemu sądowi, iż pojawiła się przesłanka rodząca konieczność wznowienia postępowania z urzędu. Właśnie tak, jako inicjatywę wszczęcia postępowania o wznowienie konkretnego procesu z urzędu, potraktowano nadesłane do Sądu Najwyższego postanowienie z dnia 7

grudnia 2004 r. Orzeczenie to legło u podstaw skierowania na posiedzenie sprawy dotyczącej wznowienia postępowania. Data zarządzenia wyznaczającego termin tego posiedzenia była początkiem toczącego się *ex officio* postępowania o wznowienie procesu zakończonego prawomocnym skazaniem Abdula B.

Najdonioślejsze dla rozstrzygnięcia sprawy unormowanie zawarte jest w art. 542 § 3 k.p.k., który stanowi, że wznowienie z urzędu dopuszczalne jest jedynie w wypadku stwierdzenia uchybień stanowiących tzw. bezwzględne przyczyny uchylenia orzeczenia (art. 439 § 1 k.p.k.). W razie uznania, że prawomocne orzeczenie jest dotknięte uchybieniem wymienionym w art. 439 § 1 k.p.k., właściwy sąd ma obowiązek wznowienia postępowania.

Wznowienie postępowania sądowego jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, służącym do kwestionowania orzeczeń prawomocnych, i z tej racji wykluczona jest możliwość odstąpienia od zwięzającej interpretacji przepisów określających warunki zastosowania tej instytucji, zwłaszcza w wypadku, gdy wznowienie procesu ma nastąpić *ex officio*. Nawet jednak gdyby sięgnąć po wykładnię rozszerzającą, której przeciw wyczerpujący katalog bezwzględnych przyczyn odwoławczych nie podlega z uwagi na wyjątkowy charakter zawartych w nim uchybień (*exceptiones non sunt extendendae*), to i tak nie sposób byłoby któryś z powodów wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k. wiązać z sytuacją ujawnienia po uprawomocnieniu się wyroku informacji, że do osoby nim objętej odnoszą się inne dane personalne, niż używane dotychczas.

Zdając sobie sprawę, że *in concreto* brak jest podstaw do wznowienia postępowania z urzędu, Sąd Najwyższy rozważał, jakiej treści postanowienie powinien wydać. Nie mógł orzec o oddaleniu wniosku ani o pozostawieniu go bez rozpoznania, ponieważ nikt uprawniony takiego wniosku nie złożył. Doszedł więc do przekonania, że dyspozytywna treść orzeczenia

powinna po prostu wyrażać to, co faktycznie postanowił w wyniku rozpoznania podjętej z urzędu sprawy (zob. M. Biłtyj, A. Murzynowski: Wznowienie postępowania karnego w PRL w świetle prawa i praktyki, Warszawa 1980, s. 136).

Dlatego orzekł jak wyżej (art. 542 § 3 k.p.k. *a contrario*).